

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/1859,Otwarcie-wystawy-Z-archiwum-IPN-Ilza-25-stycznia-2008-r.html>
04.04.2026, 19:16

Otwarcie wystawy „Z archiwum IPN” - Iłża, 25 stycznia 2008 r.

25.01.2008

25 stycznia w Domu Kultury w Iłży (ul. Osiedle Staszica 13) została uroczystie otwarta wystawa „Z archiwum IPN”.

Od momentu utworzenia Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu ogromne zainteresowanie wzbudzają przejęte przez Instytut archiwalia. W świadomości społeczeństwa postrzegane są one przede wszystkim przez pryzmat tzw. teczek. Autorzy wystawy starali się pokazać - w miarę możliwości - rzeczywisty charakter zasobu archiwalnego IPN.

Oddziałowe Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów (OBUiAD) w Lublinie gromadzi archiwalia od maja 2001 r. Przejęto wówczas m.in.: akta byłej Okręgowej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (OKBZpNP) (rejestry miejsc i faktów zbrodni dokonanych na Lubelszczyźnie podczas okupacji niemieckiej, fotokopie i kserokopie dokumentów a także fotografie) oraz akta Sądu Rejonowego (Wojskowego Sądu Rejonowego, Specjalnego Sądu Karnego i Sądu Okręgowego).

We wrześniu 2001 r. zaczęły napływać pierwsze materiały z Archiwum Delegatury Urzędu Ochrony Państwa w Lublinie (akta operacyjne, administracyjne i personalne z lat 1944-1990, wytworzone przez były Wojewódzki i Miejski Urząd Bezpieczeństwa Publicznego, Powiatowe Urzędy Bezpieczeństwa Publicznego woj. lubelskiego, oraz Wojewódzki Urząd Spraw Wewnętrznych w Białej Podlaskiej, Chełmie, Lublinie i Zamościu) oraz akta Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie (materiały administracyjne, akta osobowe funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego i Służby Bezpieczeństwa) i byłej Komendy Wojewódzkiej MO w Siedlcach.

Do połowy 2003 r. w lubelskim archiwum IPN znalazła się większość z planowanych do przejęcia materiałów, tj. 2400 metrów bieżących akt, w tym z byłych służb specjalnych - ok. 460, policji - ponad 1500, aresztów zakładów karnych i aresztów śledczych - 12, sądów i prokuratur - ponad 100, byłej OKBZpNP - 15. W powyższym zestawieniu 285 mb stanowią kartoteki i ewidencje, a 1,5 mb darowizny.

Cechą charakterystyczną zasobu jest przewaga akt z lat 1944-1956 oraz materiałów pochodzących z okresu wojny i okupacji, a znacznie mniejsza ilość archiwaliów z lat późniejszych (szczególnie z lat 70. i 80.) - zwłaszcza opisujących walkę z Kościołem katolickim i działaczami opozycji, w tym z członkami „Solidarności” - co wynika z metodycznego ich „brakowania”, tj. celowego niszczenia przez funkcjonariuszy SB w okresie przełomu ustrojowego (1989/1990).

Zamiarem autorów było pokazanie na wystawie fotografii i dokumentów ilustrujących nie tylko ważne wydarzenia z historii Polski z lat 1939-1989, ale także zwykłe epizody, część prezentowanych materiałów stanowią „ciekawostki” archiwalne. Należą do nich m.in. fotografie

żołnierzy węgierskich stacjonujących w Chełmie wiosną 1944 r., list żołnierza NSZ przebywającego w Kanadzie, przysłany w 1952 r. do PUBP w Kraśniku, materiały „szpiegowskie” z lat 1948-1956, czy też zdjęcia operacyjne SB z lat 1966, 1968 i 1980.

Celem wystawy jest pokazanie - na przykładzie Lubelszczyzny - charakteru zasobu archiwalnego, pozostawionego przez byłe służby specjalne Polski Ludowej oraz instytucje państwowe ściśle z nimi współpracujące w latach 1944-1989. Lubelskie archiwum IPN, gdzie przechowywane są różnorodne materiały, stanowi niewątpliwie ogromną kopalnię wiedzy. Archiwalia te, dostępne od niedawna, wymagają jeszcze gruntownych badań naukowych.

Scenariusz wystawy: Agnieszka Jaczyńska OBEP IPN /Lublin, Mariusz Zajączkowski OBEP IPN /Lublin, koncepcja plastyczna: Magdalena Śladecka OBEP IPN /Lublin.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

